

UCHWAŁA
II SYNODU DIECEZJI KOSZALIŃSKO-KOŁOBRZESKIEJ
PODJĘTA DNIA 27 LISTOPADA 2021 ROKU
NA PODSTAWIE PROJEKTU PRZYGOTOWANEGO
PRZEZ KOMISJĘ DS. EKONOMICZNYCH

I. WPROWADZENIE

1. Posiadanie dóbr materialnych służy wypełnianiu misji Kościoła, który nie ma wyłącznie wymiaru duchowego. Pierwszorzędnym celem wyznaczonym Kościołowi przez Chrystusa jest religijny charakter tej społeczności. Podobnie jak poszczególni ludzie spełniają swoje zadania w rzeczywistości przyrodzonej, również Kościół nie może funkcjonować bez środków doczesnych. Jednak dobra doczesne powinny służyć społeczności kościelnej w stopniu odpowiednim do pełnionego posłannictwa (zob. Sobór Watykański II, *Gaudium et spes*, nr 42, 76). Dobra doczesne Kościoła mają więc ściśle określony cel, który jest powiązany z misją zbawienia. Najważniejsze cele to: organizowanie kultu Bożego, godziwe utrzymanie duchownych i innych pracowników kościelnych oraz prowadzenie apostołatu religijnego i charytatywnego, zwłaszcza wobec ubogich (zob. *Kodeks prawa kanonicznego*, kan. 1254 § 2). To podstawowe ukierunkowanie dóbr materialnych może przybierać wiele szczegółowych form.
2. Uznaje się za konieczne przegląd i aktualizację istniejących aktów dotyczących dóbr doczesnych diecezji w formie ustawy partykularnej, aby przyjmowane regulacje były zgodne z właściwymi przepisami *Kodeksu prawa kanonicznego*, normami wydanymi przez Konferencję Episkopatu Polski oraz zaleceniami zawartymi w niniejszej uchwale. Poniższe zalecenia uwypuklają zagadnienia i rozwiązania sprawiające dotąd trudności w praktycznym zastosowaniu. Są tutaj także nowe rozwiązania, które mogą przyczynić się do poprawnej realizacji celów dóbr doczesnych Kościoła w zmieniających się warunkach gospodarczo-społecznych.
3. Podstawowymi zasadami w opracowaniu odpowiednich norm powinna być transparentność i solidarność, które dają szansę kształtowania Kościoła wiarygodnego w sferze ekonomicznej i budzenia współodpowiedzialności za jego dzieła.

II. ZALECENIA OGÓLNE

4. Zarząd dóbr kościelnych należy do tego, kto bezpośrednio kieruje kościelną osobą prawną, do której dobra należą (por. *Kodeks prawa kanonicznego*, kan. 1279 § 1). Dlatego – w celu zapewnienia szczególnej troski o powierzone dobra i wykonywania obowiązków w imieniu Kościoła w sposób należyty – zaleca się opracowanie szczegółowego zakresu obowiązków każdego zarządcy dóbr kościelnych w diecezji. Powyższy zakres obowiązków powinien uwzględniać zarząd zwyczajny i nadzwyczajny wymagający zgody biskupa diecezjalnego.
5. Zarządcy wszystkich dóbr kościelnych posiadający radę ds. ekonomicznych powinni konsultować planowany budżet na kolejny rok rozliczeniowy przy udziale tej rady.
6. Priorytetem w wydatkach parafii i innych podmiotów kościelnych powinny być ewangelizacja i duszpasterstwo. Koszty finansowania tych dzieł w zakresie parafialnym powinny być uwzględnione w budżecie parafii. Należy także jasno określić źródła finansowania tych dzieł w zakresie ponadparafialnym.
7. Każda parafia i instytucja diecezjalna powinna prowadzić spis inwentarza nieruchomości, rzeczy ruchomych i rzeczy kosztownych, który w jednoznaczny sposób określi własność osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej. Spis powinien być aktualizowany przynajmniej raz na pięć lat. Każdorazową kopię aktualizacji spisu należy złożyć w Kurii Biskupiej. Oprócz spisu inwentarza, zaleca się bieżące prowadzenie księgi inwentarza.
8. Każda parafia i instytucja diecezjalna, która nie uzyskuje dochodów z działalności gospodarczej, powinna prowadzić wewnętrzną księgę rachunkową (ewidencję księgowo-kasową). Na jej podstawie sporządza się corocznie sprawozdanie z przychodów i rozchodów, przekazywane do Wydziału Ekonomicznego Kurii Biskupiej.
9. Duchowny, który chce powołać fundację lub stowarzyszenie umocowane w prawie cywilnym, powinien uzyskać na to zgodę biskupa diecezjalnego i przedstawić mu projekt statutu. Duchowny powinien zrobić to nawet wówczas, gdy jest jedynie współzałożycielem wraz z grupą wiernych świeckich.
10. Zaleca się zadbanie o określenie warunków i zasad zatrudnienia oraz wynagradzania pracowników w parafiach i instytucjach diecezjalnych. Należy przy tym szczególnie uwzględnić formy zatrudnienia i zakres wynagrodzeń. Dlatego należy opracować wzory odpowiednich umów z uwzględnieniem aktualnego stanu prawa pracy i zasad katolickiej nauki społecznej.

11. Zasady planowania i realizacji inwestycji kościelnych powinny zostać szczegółowo określone i nadzorowane przez powołane do tego diecezjalne biuro prawne i Wydział Ekonomiczny Kurii Biskupiej.
12. Mając na uwadze odpowiedzialność za zachowanie historycznych dóbr kultury i w poczuciu troski o właściwy wystrój i piękno świątyń oraz wszystkich budynków kościelnych, Diecezjalna Komisja Architektury i Sztuki Sakralnej oraz diecezjalny konserwator zabytków powinni opracować aktualną procedurę prowadzenia prac przy obiektach sakralnych w diecezji koszalińsko-kołobrzeskiej. Procedura powinna obejmować wszystkie prace związane z sakralnymi obiektami zabytkowymi i nowymi.
13. W program formacji seminaryjnej diakonów i formacji stałej księży należy włączyć zagadnienia dotyczące dóbr doczesnych Kościoła w aktualnym kontekście społecznym i prawnym, ze szczególnym uwzględnieniem katolickiej nauki społecznej.

III. PARAFIA

14. W każdej parafii powinna być rada ds. ekonomicznych. Jej członkami powinni być świeccy specjaliści i praktycy kompetentni w zagadnieniach finansowo-ekonomicznych i prawnych, którzy będą świadczyli proboszczowi pomoc w administrowaniu dobrami parafialnymi. Funkcjonowanie parafialnej rady ds. ekonomicznych muszą określać normy wydane przez biskupa diecezjalnego.
15. Transparentność finansów parafialnych domaga się wyraźnego i jednoznacznego odróżnienia majątku i źródeł dochodów parafialnych od majątku i źródeł dochodów duchownych.
 - a) Źródłem finansowania parafii są: ofiary składane przez wiernych (tace, część ofiar kolędowych, ofiary składane przy okazji wykonywania zadań parafialnych), dotacje z instytucji kościelnych i pozakościelnych, dochód z działalności gospodarczej, darowizny, wpłaty duchownych wynikające z partycypacji w kosztach utrzymania.
 - b) Dochodami duchownych są: stypendia mszalne, dochody z różnych form zatrudnienia, wypominki, część ofiar kolędowych.
16. Coraz częstszym zjawiskiem staje się mianowanie jednego kapłana proboszczem lub administratorem w kilku parafiach równocześnie. Dlatego należy doprecyzować dochody i zobowiązania osobiste i parafialne, gdy zachodzi taka sytuacja.

17. Należy utrzymać zryczałtowany system wpłat na cele ponadparafialne, dzięki którym możliwe jest utrzymanie instytucji diecezjalnych. Ponadto należy zweryfikować zakres zbiorów celowych i okolicznościowych na cele ponadparafialne.
18. Parafia otrzymuje z Kurii Biskupiej roczne zestawienie wpłat przekazanych na cele ponadparafialne.
19. Roczne sprawozdanie finansowe z działalności parafii należy podać do wiadomości parafialnej rady ds. ekonomicznych.
20. Procedura przekazania parafii powinna uwzględniać komisyjne przekazanie majątku parafialnego i stworzenie adekwatnego protokołu zdawczo-odbiorczego, zawierającego tylko niezbędne dane. Ponadto należy opracować reguły postępowania przy przekazaniu parafii po zmarłym proboszczu lub administratorze.
21. W czasie wizytacji kanonicznej parafii należy sprawdzić: poprawność prowadzenia spisu inwentarza, karty obiektów zabytkowych, książkę obiektu budowlanego, księgę rachunkową i roczne sprawozdania z przychodów i rozchodów wynikające z przyjętych planów budżetowych, zawierane umowy, stan kasy parafialnej, funkcjonowanie parafialnej rady do spraw ekonomicznych.

IV. DIECEZJA

22. Źródłem finansowania instytucji i dzieł diecezjalnych są: zryczałtowane ofiary oraz zbiórki celowe z parafii, wpłaty duchownych (m.in. katecheza, kolęda, binacje), wpłaty na diecezjalny fundusz solidarnościowy i środki z diecezjalnej działalności gospodarczej.
23. Roczne sprawozdanie finansowe z działalności diecezji należy podać do wiadomości Diecezjalnej Rady ds. Ekonomicznych.
24. Diecezjalny fundusz solidarnościowy.
 - a) Rzeczą godną kontynuowania i rozwoju jest diecezjalny fundusz solidarnościowy, którego środki służą wsparciu parafii w trudnych sytuacjach ekonomicznych.
 - b) Należy rozważyć nowe źródła finansowania funduszu. Mogą nimi być dochody z rolniczej i pozarolniczej działalności prowadzonej na gruntach będących w posiadaniu instytucji diecezjalnych takich jak Wyższe Seminarium Duchowne i Caritas.

- c) Fundusz mógłby także koordynować projekt parafii patronackich (wspomagających), które mogłyby wesprzeć inną parafię w trudnej sytuacji na określony czas i określonych warunkach pomocą prawną, duszpasterską, administracyjną lub materialną.

25. Duchowni.

- a) Zmieniające się warunki społeczne wymagają opracowania nowych zasad wynagradzania i utrzymania księży, z uwzględnieniem pełnionych funkcji i zadań. Dochody duchownych, zarówno środki finansowe jak i środki w naturze (mieszkanie, wyżywienie itp.), oraz ich zobowiązania wobec parafii i diecezji powinny zostać szczegółowo określone. Ponadto należy jasno określić współuczestnictwo księży w kosztach utrzymania miejsc zamieszkania, które są własnością parafii lub innej instytucji diecezjalnej, ponoszonych z własnych środków finansowych.
- b) W diecezji można zauważyć nierówność wynagrodzeń osób duchownych. W duchu kapłańskiej solidarności należy w strukturach Wzajemnej Pomocy Kapłańskiej (WPK) stworzyć narzędzia, które pozwolą wspierać uboższych kapłanów przez osobiste darowizny duchownych lepiej sytuowanych.
- c) Idąc z duchem czasu i widząc potrzeby wspierania duchownych w trudnych sytuacjach materialnych i zdrowotnych, należy kontynuować grupowe ubezpieczenie na życie wszystkich księży inkardynowanych do diecezji oraz waloryzować składki na WPK i ubezpieczenie grupowe na poziomie umożliwiającym realne wsparcie potrzebujących.
- d) Należy zweryfikować sposoby wspierania w ramach WPK kapłanów na emeryturze, rencie, urlopie zdrowotnym lub w innych szczególnych przypadkach losowych.